

פָּלְדָּהִס לְהַדָּה

גְּלִיּוֹן 484 [שָׁנָה י'א]

פָּרָשָׁת וַיְחִי תְּשִׁעַת

שְׁבָת חֹק

מענטש טוט א עבירה אין כוונה הדיסט דאס א שוג און די עונש אי גיגנער, און דאס זעלבע אייז וווען א מענטש מאכט אמצו און כוונה און אן מהשבה אייז די שכר אויך נישט גורויס, מילא זיי האבן געתאן בידיע מעשים פון שכם און יוסק פארקערט, כי שכם שתיטט באפען ברנו איש מיט זיעיר כעס און נישט מיט כוונה, וואס דארטן וואלטן זיי געדארפט זיי הרגען מיט כוונה ווילע עס קומט זיי מיטה מליא איז זיעיר שכר קלענער, און פארקערט בעי יוסק שטיטט ברצעט ערקרוו שור, מיט פול כוונה, אין די צייט וואס זיי וואלטן דאס געדארפט תאן מיט בעס וואלט זיעיר עונש געווען קלענער, דאס איז די שיקות פון ביידע מעשים. (אברהם אנק פאלזוי בשם הר' יוסף שאול אב"ד צפת)

וואס מיינט ווישם בארון במצרים און די קשר פדר בראשית צו שמוט וימת יוסף בן מאה ועשר שנים וחנטו און ווישם בארון במצרים: (ב'כו) דארף מען פארשטיין וואס איז די שיקות פון וויפט יוסף בך' מאה עשר שנים און ווישם בארון במצרים? אויך וואס איז די שיקות מיט ואלה שמוט בני ישראל? נאר עס שטיטט (מא מוי) וויקרה ברעה שם יוסף צפנות בעננה, יוסף האט געהיסן אין מצרים צפנת פעננה, אבער ער אליין האט זיך קינמאל נישט גערופן צפנת פעננה נאר יוסף, און דער מנהג פון מצרים איז געווען אויך דעם ארון פון א Kunigae האט מען געשביבן דער נאמען וואס מען האט אים גערופן, לעריבער האבן די מצרים געוואלט שרייבן אויפן ארון דעם איז לא ליגט צפנת פעננה, אבער יוסף איז געווען בן מאה ועשר שנים און ער האט זיך אלעלמאל גערופן יוסף, לעריבער האבן זיי געמווט שרייבן אויפן און דא ליגט יוסף און ער האט געקענט אויסגעפרן אין זכות שלא שינה את שמו, מיט דעם איז גוט די שיקות מיט ואלה שמוט בני ישראל.. רואבן שמעון לוי וגו' איז די ברידער און אלע אידן האבן נישט געביתן זיערע אידישע נעמען, און זיך גערופן מיט זיעיר אידישן נאמען רואבן שמעון וכו', ווועט מען זיך באצאלן און אויסלייזן. (אגרא דכליה - בעל בני יששכר)

פרק י"ח ואונקל אין הלהה – בשר בחלב:
ווען איז דער גדר האיסור פון קאנן בשר וחלב

פ' ואתחנן פרק ז' האבן מיר געבענטונג פון גמ' (חולין דף קט"ו ע"ב) התנא דבי ר' ישמעאל כתוב לא תבשל גדי בחלב אמו שלש פעמים, לא תבשל גדי בחלב אמו: (שמות כב, י"ז) ראייה בכווי ארכטקה גדי לא תבשל גדי בחלב אמו: (שם לה, כה, 3) לא תأكلו כל נבלת גדי בחלב אמו (פרק ר' סי' כ), אחד לאיסור אכילה ואחד לאיסור הנאה ואחד לאיסור בישול, און אווי ווועט געבענטונג אין שעוו' (ו"ד סי' פ"ז)

לכארה איז דא עטליך שעאלות וואס איז געגע למשעה

[1] אובי עם ליגט בשר בחלב אין די אשפה און איד ווועט פארברענען די מיסט, קומט אוים או ער אקט בשר בחלב צווארען, איז ער עובר דעם לאו פון בישול בשר בחלב?

[2] נאך א אופן, אין פארשידינע פארבירקן פון עסן, כדונמא ווי שאקאלאך, אדרער סתם א פארבירק וואס די ממשלה פאדערט או מען מווע בורך זיין צו וווען צו עס ליגט אין דעם עפעם מלך אדרער פארקערט, און אויב עס איז דא בשר בחלב און מען האט דאם געקבט, האט מען עובר געווען? אדרער איז א שיעור פון לרענэн היל' בשר בחלב ווועט דער מגיד שיעור וועלן וויזן וואס מיינט קאנן בע"ה? איה איז די קומענדינע שיעורים ווועט מען רעדן אין דעם בארכיות, וואס איז דער גדר פון קאנן בשר מיט חלב צווארען.

וואס מיינט חדד ואמת און אנכי עשה דבריך? ועשית עמדי חסד ואמת אל-נא תקברני במצרים: ושבתי עם אבתי ונשאתי ממצרים וקברתני בקברך ואמיר אנכי עשה בךךך: (נו' בט) אלע פרעגן פארשטיין פאררוואס האט יעקב גוזאגט סי' חסד און סי' אמת? אויך דארף מען פארשטיין פאררוואס דארף יוסק אויספירן ויאמר אנכי עשה בךךך, פארשטייט זיך איז יעקב בעט ווועט ער דאס טאן? אויך פרעגט די וועלט א קשיא ווי איזוי האט יעקב געמעגט זאגן או מען זאל וווארטן איזוי לאנג בעז די קבורה בשעת די הייליגע תורה זאגט (דברים כא ג) לא-תלין נבלתו על העז כי קבורה תקברנו ביום הזה, או מען טאר נישט איברנעכטיגן מטה? און מען ענטפערט און נאכדען וואס מען ליגט און א ארון הדיסט דאס ווי באגראבן און מען איז נישט עובר, ווילע דאס הדיסט שווין באגראבן, מילא מיט דעם קען מען אלעס פארענטפערטן, ווילע אמת איז די ר'ת איזון מטה תכרכין, האט יעקב דא חדש געוען פאר יוסף איז אויב ער ווועט זיין אין איזון מיט תכרכין איז ער שווין ווי באגראבן, און איז נישט עובר לא תליין, דאס איז חסד זאמת, מילא יוסף האט געוען ברוח הקודש איז זיין עצמות וועלן אויך זיין און מצרים ביז מען ווועט אים ברענונגין קיין שכם, איז אים אויך געוען שווער ווועגן לאו לא תליין, איז אים יעצעט גוט געווארן איז און איז נישטא די איסטור, האט יוסף געוזאגט אנקבי עשה איך וועל איז ער שווין ווועט אים קינדרער און יוקרא ביהם ער האט נישט קיין פשוט, און עס וואלט געוען גענוג צו שרייבן יברך אה-הנערים וויקרא שמין, זיך זאלן זיך רופן איז מײַן נאמען און מײַען עטלטרן? נאר יעקב האט פארשטיינען אויעד קינדר האלט זיך גורייס מיט זיין יהוש אפללו ער אליין איז פשוט, אבער די גרענטשטי ברכה פאר א עטלטרן איז, או זיערע קינדרער זאלן וווערן אונגערוףן איז זיך זענען די זיערע קינדרער, או די זיערע זאלן געגוריסט וווערן צוליב זיערע איניקלאך, דאס מײַנט וויקרא ביהם זבוי: די נעמען פון די אבות זאלן וווערן אונגערוףן איז זיך זענען די זיערע זיידעס פון איז אוניכל שרייבט ער איז דריש שטייט שווין בערך איז ספר עצי חיים בשם זקנו היזט לב זצוק'יל, וואס ער שטעלט צו יתרו חותן משה, או יתרו האט זיך געגוריסט ער איז דער שווער פון משה עי"ש]. (פרדס חמד הגה"ץ ר' מד"ב וויסמנדל)

וואס איז די שיקות שכם און יוסף?
בסדר אל-תבָּא נֶפֶש בְּקָהָל אֲלֵתָה בְּבָדֵי בַּאֲפָם הָרָנו אִיש וּבְרָצָנָם עקרו שור: (מט ו') זאגט ר'ש"י: "הָרָנו מִינִינָה בֵּין שְׁכָם אָזְן עַקְרוֹ מִינִינָה יְוָסָף וּוְאַסְיָה אֲנַגְעָרֶפֶן שָׂוָר. יעַבְּקָ אַבְּנָוָה האט גַּעֲגָבָן מְוֹסָר צו שְׁמַעַן וּלְוִי, דָּאָרָי מִן פָּרָשָׁת שְׁמָה זַיִן גַּעֲקָוֹמָת מִתְהָא? אָזְן וּוְאַס אִיז אַיִלְוָן שְׁכָם, אִין די צִיט וּוְעַן עַס האט זַיִן קְוָמִינָה שְׁמָה, אִין וּוְאַס אִיז דַּי שְׁכָם זַיִן צִיט וּוְעַן עַס אַיִלְוָן מִתְהָא?" (פרדס חמד הגה"ץ ר' מד"ב וויסמנדל)

הרה"ק ל' מלדי מנייחין ברגעת איד צוליק צו תשובה מיט קלואשאפט

דער רבינו האט זיך זיך זיך ער גפרידט אונ דער סוחר וואס איי געווען גרויסע ערשר האט צוועזאגט או ער ווועט ברענצען גרויסע סכום געלט פאנן רבין דעם אנדרען מאל וואס ער ווועט קומען, אונ זיך האבן זיך זיך ער ווארט געוועגענט. ר' נפתלי איי געשטאנגען אויפן זויט אונ איי געווארן פארשעטט אויף דעם וואס ער האט גומע געווען עמota נפש פאר זיך רבין אונ האט חרטה געהאט אויף וואס ער האט געטאן.

ר' מרדכי רופט צו ר' נפתלי אונ זאטם איים, איך וועל דיר דערצילן וואס איי דא געווען אונ דו ווועט שיין אלעט פאשטיין פאראואס איך האב דיר געוואלט אהיים שיקן אונ פאראואס איך האב איים אוויו ווארטס מכבלי געווען! דער סוחר זיך געווען פון מיינע נאנטער מענטשן אונ א דערהובענען יונגערמאן, א עוכב זיך געווען פון אינזערובן אונטער אונ זיך געהאט קיין צו קומען איז געלען אונ מסחר, ממילא האט ער שיין נישט געהאט קיין צו קומען קיין נישבי בי צובסלאך זיך אפונקלט אונ זיך אידישקיט אונ לא עליינו געווארן בעל עבריה, ממילא דו ביזט געווען גערעט ווען דו האט געען או ער איי טמא.

אבער זאנט ר' מרדכי איך האט דאך געווען וואס עם טוט זיך מיט מינעם אחסיד אונ איך האב גערבעט ער זאל צורק קומען צו מיר אבער דער בעל דבר האט איים פרובייט אינציגערדען ער זאל זיך חיליה שמדן! אבער דאם האט איים אביסל אויפגעועקט זענידיג זוי וויט ער האט פאקראכן, אונ איך האב מתפלל געווען אונ זאל זיך מתגבור זיך אונ האטש קומען דא אינ מאל אונ אווי וועל איך איים קענען אינגעאנצ'ן צוריק ברענצען אונ דער איבערשטער האט געהאלפן אונ דער סוחר איי ארין א מהשבה או ער זאל פאן נאך איבערשטערן דא דיר שוועל פון טרי!

דער סוחר האט געהובין הענט אונ פיס אונ זיך אנטלאבן, אונ א פאר מינט איז שטוב פון ר' מרדכי, אונ געוקומען אירינגינז צו רבין אבער ר' מרדכי זיך פונקט געווען אונ שול אונ ר' נפתלי איי אונ שטוב פון רבין אונ זיך ער זעם איז שטוב אונ פון ר' נפתלי זיך א סוחר זיך געווען דא אונ ער זעם איים אווי אונ אונ, פרענט אים ר' מרדכי אונ וואס האסט אים געואנט? האט ר' נפתלי גענטפערט איך האב איים אונגעשרין טמא נוי אועוק! ר' מרדכי האט באפילן פאר ר' נפתלי איך בין גוור אויף דיר או דו מזות אים געהיבן זיך דיר!

דער סוחר האט געואגט דעם רבין או ער האט חרטה אויף אלעט וואס ער געועאנט אונ ער זאנט צו ער זעניבען אונ געוקומען קיין נישבי, איך האב זיך געבענט נאך דיר!

דער רבינו ר' נפתלי מרפאשין זוקל איי געען אלען תלמיד בי ר' מרדכי מנישבי זוקל א גאנצע יא, זעניע ער זאל שון אהים פאן די יאַר האט ר' מרדכי ארין גערפונן ר' נפתלי אונ בעט אים ער זאל שון אהים פאן, אבער ר' נפתלי האט זיך שטאמיך איינגעבעטן או דער רבינו זאל אים לאון בליכין, אבער ר' מרדכי האט נישט מסכים געווען אונ געהיכן שיין פארן! ר' נפתלי האט נישט געהאט חזק צו גין אונ זיך גענאנגען צו ר' מרדכיים רעבעצין או זאל איינבעטן איז גענאנגען צו אויר מאן מאן אים געבעטן או ער זאל לאון ר' נפתלי בליכין.

ר' מרדכי האט געואנט זיין זו וויב זו וויסט דאך או אלעט וואס דו בעטס מיר פאלג איך מAMILIA וועל איך דיר יעט איז פאלג אבער זאלסט וויסט זו מיר זעלן חרטה האט פון דעם אונ ער ווועט האבן עmeta נפש פון דעם! די רעבעצין האט נישט געוואס וואס צו טאן האט זיך געהאנט זיך געהאט דאס איבערגעבן פאר ר' נפתלי, זעניע זיך האט איבער געהאנט פאר ר' נפתלי די ריד פון איר מאן, האט ער געואנט ער זאל נאך בליכין, האט די רעבעצין אים געואנט אויב דו ווילסט בליכין קענסטו בליכין אבער איך האט או מיר וועל נישט חרטה האבן!

אין טליכע טגע איז אונגעקומען קיין נישבי א אידישער סוחר אונ זיך ארין איז שטוב פון ר' מרדכי, אונ געוקומען אירינגינז צו רבין אבער ר' מרדכי זיך פונקט געווען אונ שול אונ ר' נפתלי איי אונ שטוב פון רבין אונ זיך ער זעם איז שטוב אונ פון ר' נפתלי זיך א סוחר זיך געווען בעל עבריה פאראואס קומסטו זום רבין ר' מרדכי, נוי אועוק פון דא דו טמא!

האסט נאך א חוצפה איבערטרעטן דא דיר שוועל פון טרי! דער סוחר האט געהובין הענט אונ פיס אונ זיך אנטלאבן, אונ א פאר מינט איז שטוב אונ פון ר' מרדכי איז געוקומען באזוקן? ענטפערט אים ר' נפתלי זיך א סוחר זיך געווען דא אונ ער זעם איז אויב אונ אונ, פרענט אים ר' מרדכי אונ וואס האסט אים געואנט? האט ר' נפתלי גענטפערט איך האב אים אונגעשרין טמא נוי אועוק! ר' מרדכי האט באפילן פאר ר' נפתלי איך בין גוור אויף דיר או דו מזות אים געהיבן זיך דיר!

ניין איבערבעטן אונ מזות אים צוריק ברענצען אהער. ר' נפתלי האט שנעל גענומען זיין זענאנט זיך איריסגעלאט איז זעניאן האט אונגעטראפען דעם סוחר אונ אים איבערגעבעטן, אונ געעאנט או ער האט נישט געוואס אונ דער רבינו זאל אים שטאמיך זעניאן ער האט זיך געהאט זיך געהאט איבערגעבן, אונ דער סוחר זיך צוריק גענאנגען קיין נישבי, זעניאן דעם סוחר האט ער אים געניבען א ווארטמע שלום עליכם אונ גערענט פאראואס איז ער שיין אויב לאנג נישט געוקומען קיין נישבי, איך האב זיך געבענט נאך דיר!

דער סוחר האט געואגט דעם רבין או ער האט חרטה אויף אלעט וואס ער געועאנט אונ ער זאנט צו ער זעניבען אונ געוקומען קיין נישבי, איך האב זיך געבענט כסדר.

הווצה לאוד עיי' עולם ספרדים עתיקים וכחפי יד צו פאראקיין - א' שיינע מהנה

ספר מיט חתימות הגאנן ר' יעקב יהושע הלו הוריין א איניקל פון הפלאה אונ אידיעם בי הגאנן ר' אפרים זלמן מרגליות פון בראד, אויך פון זיין זון הגאנן ר' פינחים \$3000, שי"ע אורחה חיים בינוי דפוס פלאויטה הסכמתה אוחב ישראל אפטא \$1500, תנייה דפוס אלטונא הרץ זעיר וועלט, דער רבינו פון ליבאויש האט נישט געהאט דעם תנייה \$2000, סעט זוהר בגין דפוס זטאמיר \$3500, מנגן אברהם פון טרייסק מיט דעם ברכה אונ א זעלטנע שיען מזב מיט \$5000, ערשתער דורך שנות העמקים פון טשעראקס אונ הארטיסטיפל \$1000, פפא רב און צעהלמער רב זוקל צוואמען שריבין א בריוו צו מחק זיין תורה \$1000, שער' אורחה חיים ג"ה דפוס זטאמיר מזב מפואר \$1000, ספר זוהר האט \$1000, צו הרה"ק ר' פנחים שלום האגעט מויזנץ זוקל מיט זיין חתימה \$900, \$900, חומש עם פרוש שם אפרים וויזאצ'ה חיים טשערנאוויז רדי'א \$2000, ספר משנה הלחות מיט זוהר האט אוננוואר רב זעלל \$1500, ר' פ' מיט חתימה ר' ברוך בענדט ליכטנשטיין אבוי של הרה"ק ר' הלל מקאלמאיה \$5000, ספר עם חתימת הרה"ק ר' אביש מקרלאה רב זעלל \$4000, בריו פון הרה"ק ר' ישראל מוהסיאטן צו זיינע חסדים און שיקאנן אונ זויט זיך געהאט און געונטן און פרנצה,

4403 16 Ave Brooklyn, NY 11204 USA 718 438 8414 718 633 5500 T/f Hours are 11-7:30 Fri till 1:30, To receive pardes: send to pardesyehudah@gmail.com or pickup in the store from Wednesday also on the web at WWW.SEFORIMWORLD.COM

גאר שיינע זילברגע מטבחות פאר פידין הבן און פאראקיין מיר האטשנערס פאר מטבחות